

Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)
De heer ir. S.A.A. Backx
Postbus 16191
2500 BD 's-Gravenhage

Den Haag, 22 juli 2024

Aantal bijlagen : -1-
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : ACM/UIT/624249
Contactpersoon : [Vertrouwelijk] | [Vertrouwelijk]@acm.nl | [vertrouwelijk]
Onderwerp : ACM/23/187235 Advies totstandkoming drinkwatertarieven 2024

Geachte heer Backx,

Op 20 december 2024 heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) advies gevraagd aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) over de drinkwatertarieven 2024. De ILT vraagt de ACM of de drinkwaterbedrijven bij de totstandkoming van de drinkwatertarieven de relevante wet- en regelgeving naleven.¹ De ACM geeft in deze brief een toelichting op de bevindingen en sluit af met een advies.

Met ingang van 2023 heeft de ILT de toetsingsfrequentie voor drinkwaterbedrijven die meerdere opeenvolgende jaren goed hebben gepresteerd, verlaagd. Deze bedrijven worden nu tweejaarlijks in plaats van jaarlijks getoetst. Van de tien drinkwaterbedrijven zijn er negen in aanmerking gekomen voor de verlaging van de toetsingsfrequentie; alleen van Waternet wordt de totstandkoming van de drinkwatertarieven nog jaarlijks getoetst.

Dit jaar toetst de ACM weer alle drinkwaterbedrijven. De ILT heeft daartoe een overzicht van de uit te voeren toetsen opgesteld. Voor de negen drinkwaterbedrijven met een verlaagde toetsingsfrequentie geldt dat dit een gerichte, beperktere toets is. De toetsing van Waternet omvat, gelet op de eerdere tekortkomingen, voor 2024 alle wettelijke toetsen uit het Toetsingskader Drinkwatertarieven 2023, met uitzondering van het aspect "kostenefficiëntie"² en "verbeterplan". Ook wordt voor Waternet specifiek aandacht besteed aan de verbeterpunten uit de toetsingsronde over 2023.

De ACM heeft een adviesrapport opgesteld over de drinkwatertarieven 2024. In dit rapport staat per drinkwaterbedrijf beschreven welke elementen bij de totstandkoming van de tarieven 2024 (niet geheel) voldoen aan het wettelijk kader. Voor de beschrijving van onze werkwijze en bijbehorende bevindingen verwijs ik naar de adviesrapportage die is bijgevoegd bij deze brief.

¹ Brief van ILT aan de ACM van 20 december 2024 met ACM kenmerk ACM/INT/491999.

² In de rapportage van 2023 stond vermeld dat ACM dit in 2024 wel zou toetsen op basis van een nieuw te ontwikkelen kader door ILT en VEWIN. Dit kader was voor de huidige toetsing nog niet beschikbaar.

1. Algemene bevindingen drinkwatertarieven 2024

De drinkwaterbedrijven hebben de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet in de transparantie van de kosten van drinkwater en het verstrekken van inzicht in de kostenscheiding van drinkwater en niet-drinkwater. Omdat in 2022 zeven drinkwaterbedrijven van de tien niet aan het aspect 'ander water' voldeden was in deze toetsingsronde speciale aandacht voor de classificatie van activiteiten en in het bijzonder 'ander water'. Voor alle tien de drinkwaterbedrijven geldt dat zij dit jaar handelen in lijn met de wettelijke vereisten voor 'ander water'.

Door de gerichte toetsing van de tarieven 2024 voor negen drinkwaterbedrijven is de ACM enkel in staat om een conclusie te trekken op basis van de gerichte toetsen die in dit jaar zijn uitgevoerd voor deze bedrijven. De toetsing van Waternet omvat, gelet op de eerdere tekortkomingen, voor 2024 wel alle wettelijke toetsen uit het Toetsingskader Drinkwatertarieven 2023, met uitzondering van het aspect "kostenefficiëntie" en "verbeterplan". Uit de toetsen die de ACM heeft verricht is gebleken dat de drinkwaterbedrijven in overeenstemming met de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling handelen. Wel constateert de ACM aandachtspunten bij enkele bedrijven. Hieronder geeft de ACM de belangrijkste constatering weer.

Brabant Water: begrote vermogenskosten bedragen niet meer dan vastgestelde WACC

Brabant Water heeft sinds 2022 een zeer lage WACC gehanteerd. Dit komt doordat als gevolg van interne processen bij Brabant Water vroeg in het jaar (juni) het tariefbesluit genomen moet worden. Het formele begrotingsproces wordt echter doorlopen in het najaar. Dit proces heeft geleid tot de aanpassing van een aantal inschattingen. Op basis hiervan zou een hoger tarief gerechtvaardigd zijn. De ACM beziet dit in relatie tot de toekomstige investeringen en vraagt zich af of Brabant Water bij een fors lagere WACC aan alle investeringsbehoeften kan voldoen. Voor dit jaar wordt het eigen vermogen gebruikt om de nodige investeringen te doen. Brabant Water geeft aan dat zij in 2025 wel de WACC-ruimte zullen benutten om de investeringen te kunnen financieren. De ACM adviseert de ILT om erop toe te zien dat de WACC-ruimte door Brabant Water in de toekomst wordt benut, om te voorkomen dat onnodig eigen vermogen wordt aangesproken.

Vitens: werkwijze classificatie van activiteiten

Vitens heeft de onderbouwing en toelichting van de gehanteerde verdeelsleutels in het kostprijsmodel niet voldoende inzichtelijk gemaakt. Ten aanzien van de verdeelsleutel voor het proces "Logistiek (A-BM)" merkt Vitens op dat deze verdeelsleutel niet meer past bij de actuele situatie. De afgelopen jaren is er een aantal proceswijzigingen geweest, waardoor er per saldo meer toegerekend zou moeten worden aan het hoofdproces Distributie en minder aan het hoofdproces Aansluiting. Vitens heeft aangegeven dit in de volgende tariefberekening aan te passen en dat hierbij opgemerkt dient te worden dat de totale kosten die worden verdeeld, een niet materieel bedrag betreffen van € 1,8 miljoen. Vitens heeft de materialiteitsgrens gesteld op ~€ 5,6 miljoen (1,5% van de totale bedrijfskosten), waardoor dit binnen de gestelde grens valt. De ACM kan de impact van deze aanpassing op het kostprijsmodel en de tarieven echter niet inschatten. De ACM adviseert om Vitens volgend jaar op zowel de verdeelsleutels (toetsing splitsing van de kosten) als de opbouw van de tarieven te toetsen, om te kunnen controleren of de verdeelsleutels op de processen zijn geoptimaliseerd.

Waternet

De ACM concludeert op basis van de toetsing van de drinkwatertarieven 2024 dat Waternet verbeterstappen heeft gezet. Ten eerste is de kwaliteit van de aangeleverde documentatie verbeterd. Ten tweede heeft de ACM voor geen van de toetsen kunnen constateren dat Waternet zich niet houdt aan de vereisten in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Wel zou de ACM op sommige onderdelen nog meer transparantie willen zien, bijvoorbeeld als het gaat om het toerekenen van kosten binnen Waternet aan de (wettelijke) drinkwatertaken. De ACM adviseert de ILT dan ook om de selectie van toetsen voor Waternet onveranderd te laten, zodat ook volgend jaar bekeken kan worden of de positieve trend zich verder doorzet.

De ACM heeft in het advies over de drinkwatertarieven 2023 opgenomen dat Waternet een correctie zou moeten opnemen in het vastrechtstarief van de megaverbruikers (afnemers met een verbruik van meer dan 100.000 m3 per jaar) voor 2024, omdat Waternet dit tarief voor 2023 door een rekenfout te hoog heeft vastgesteld. Waternet heeft deze correctie echter niet toegepast. De ACM is nog steeds van mening dat een dergelijke correctie op zijn plaats is.

2. Advies voor de toetsing drinkwatertarieven

Naar aanleiding van het uitvoeren van de toets op de drinkwatertarieven heeft de ACM enkele algemene aanbevelingen om de kwaliteit van de toetsing te verhogen.

Uniformiteit in de vorm en kwaliteit van de kostprijsmodellen

Voor een goede toetsing heeft de ACM nodig dat de kostprijsmodellen op uniforme wijze worden aangeleverd, waardoor het voor de ACM beter navolgbaar wordt op welke wijze tarieven tot stand komen. Op dit moment zijn de kostprijsmodellen die de ACM ontvangt voor de toetsing sterk verschillend in vorm en kwaliteit. Het is wenselijk om meer te werken met doorlinken binnen het sjabloon en duidelijkere bronvermeldingen (naar eventuele andere bestanden en tabbladen), om de begrijpelijkheid te vergroten. Ook wordt het werkbaarder als bijvoorbeeld alle drinkwaterbedrijven een samenvattend tabblad 'rapportage ILT' opnemen in het kostprijsmodel zoals een aantal drinkwaterbedrijven nu ook al doen. De ACM verzoekt de ILT om in overleg met de sector tot een uniform model voor het kostprijsmodel te komen. Dit heeft geen betrekking op de wijze waarop tarieven tot stand komen, maar betreft slechts de vorm en kwaliteit waarop de kostprijsmodellen worden aangeleverd. De ACM acht het kostprijsmodel van Evides hiervoor geschikt als voorbeeld.

Selectie van toetsen

De ACM merkt op dat het toetsen van de opbouw van de tarieven op dit moment geen onderdeel is van de risicogerichte toetsing op negen drinkwaterbedrijven. De ACM vindt het echter wel waardevol dat deze opbouw op transparante wijze wordt gemaakt door de drinkwaterbedrijven en dat dit ook getoetst wordt. De ACM verzoekt de ILT daarom de toetsen die zien op de opbouw van de tarieven volgende toetsingsronde ook op te nemen in de opdracht aan de ACM.

Verhoging van de beoordelingsfrequentie

Ondanks het feit dat de drinkwaterbedrijven in de afgelopen jaren over het algemeen goed hebben gepresteerd in de toetsing, merkt de ACM net als in 2022 op dat het verlagen van de beoordelingsfrequentie ertoe kan leiden dat gebreken in het handelen van de drinkwaterbedrijven niet worden opgemerkt. De ACM adviseert om enkele essentiële toetsen jaarlijks uit voeren, in het bijzonder de toets op de gerealiseerde en gebudgetteerde vermogenskosten. Deze toetsen waarborgen dat de drinkwaterbedrijven zich houden aan de vastgestelde gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet (WACC) en dat gebreken tijdig worden opgemerkt. De WACC bepaalt het rendement dat drinkwaterbedrijven mogen behalen en beschermt de afnemer tegen te hoge tarieven. Jaarlijkse toetsing van de WACC garandeert dat alle (mogelijke) overschrijdingen weer teruggegeven worden aan de consumenten.

De ACM is graag bereid, indien gewenst, met u en met de sector in een gesprek een nadere toelichting te geven op de bevindingen.

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

M. Denkers BA, MSc, MBA
Directeur Directie Toezicht Energie